

WZNOWIENIE POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO

PYTANIA I ODPOWIEDZI

PYTANIE 1: W jakich okolicznościach można żądać wznowienia postępowania administracyjnego?

ODPOWIEDŹ 1: Instytucja wznowienia postępowania należy do tzw. nadzwyczajnych trybów postępowania a przedmiotem postępowania nadzwyczajnego jest zbadanie prawidłowości ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego w postępowaniu jurysdykcyjnym. Instytucja wznowienia postępowania administracyjnego obejmuje swym zakresem **decyzje ostateczne**.

Postępowanie o wznowienie postępowania w trybie w nadzwyczajnym może zostać uruchomione zarówno **z urzędu jak i na wniosek strony**.

Wznowienie postępowania administracyjnego z powodu niezgodności aktu normatywnego, na podstawie którego wydano decyzję administracyjną, z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą może nastąpić tylko i **wyłącznie na żądanie strony**.

Postępowanie może być wszczęte na wniosek podmiotu na prawach strony, jak również na skutek skargi powszechnej złożonej przez osobę trzecią.

Jeżeli w postępowaniu bierze udział więcej stron, organ jeżeli poweźmie informację o ich istnieniu, powinien wezwać do udziału w postępowaniu.

Przesłanki wznowienia postępowania wymienione w Kodeksie Postępowania administracyjnego wskazane zostały w art. 145 § 1 KPA, - katalog ten ma charakter zamknięty.

Zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego - postępowanie wznowia się, jeżeli:

dowody, na których podstawie ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne okazały się fałszywe, zgodnie z orzecznictwem sądowym podstawą do wznowienia postępowania mogą być zeznania strony złożone pod wpływem błędu a także złożone pod wpływem błędu oświadczenie strony, które było podstawą wydania ostatecznej decyzji administracyjnej, jeżeli błąd ten został udokumentowany i nie był znany organowi prowadzącemu postępowanie i który wydał decyzję. Należy pamiętać, że wznowienie postępowania na podstawie art. 145 § 1 pkt.1 KPA, jest możliwe tylko wtedy, gdy sfałszowane dowody stanowią podstawę do ustalenia istotnych dla sprawy okoliczności faktycznych. Za istotne okoliczności należy uznać takie fakty, które związane są bezpośrednio z daną sprawą administracyjną zakończona decyzją ostateczną.

WAŻNE: Wznowienie postępowania ze względu na sfałszowanie dowodów jest możliwe dopiero po stwierdzeniu ich sfałszowania przez sąd lub inny właściwy organ, np.: sąd dyscyplinarny.

Wznowienie postępowania przed wydaniem orzeczenia o fałszerstwie dokumentu jest możliwe jedynie przy spełnieniu warunków przewidzianych w art. 145 § 2 i 3 KPA, gdy występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego albo postanie szkody w interesie społecznym a fakt sfałszowania dowodów nie budzi wątpliwości. Przesłanka oczywistości fałszerstwa dowodów oraz niezbędności wznowienia postępowania z określonych

przyczyn **muszą być spełnione łącznie, aby można było wznowić postępowanie przed formalnym stwierdzeniem fałszywości dowodów.**

- **decyzja wydana została w wyniku przestępstwa** (art. 145 § 1 pkt.2 KPA), zasadniczo popełnienie przestępstwa powinno być stwierdzone orzeczeniem, z wyjątkiem okoliczności wskazanych w art. 145 § 2 i 3 KPA.
- **decyzja wydana została przez pracownika lub organ administracyjny, który podlega wyłączeniu**, (art. 145 § 1 pkt.3 KPA), przesłanka ta musi być interpretowana w sposób wąski a podstawą wznowienia postępowania będzie wydanie decyzji przez organ lub pracownika podlegającego wyłączeniu, a nie wpływ tej wady na treść samej decyzji.
- **strona bez własnej winy nie brała udziału w postępowaniu**, (art. 145 § 1 pkt.4 KPA), Przez udział stron w postępowaniu, należy rozumieć nie tylko udział w jednej fazie postępowania (postępowanie wyjaśniające), ale także w następnej fazie (rozstrzygnięcie postępowania) – poprzez doręczenie stronie decyzji. Zgodnie z (wyrokiem NSA z 12.2.2010, IIOSK 355/09, Legalis), jeżeli organ nie doręczy decyzji stronie, oznacza to, że nie zagwarantował jej czynnego udziału w postępowaniu, pozbawiając tym samym prawa do ochrony interesu prawnego. W takiej sytuacji, jeżeli strona po upływie czasu dowie się, że w sprawie zapadła decyzja, przysługuje jej ochrona w trybie żądania wznowienia postępowania.

Innymi okolicznościami dającymi podstawę do żądania wznowienia postępowania są, m.in.

- niezawiadomienie przez organ strony o miejscu i terminie przeprowadzania dowodu w postępowaniu wyjaśniającym,
- niepowiadomienie strony o wyznaczeniu rozprawy administracyjnej,
- brak udziału pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym,

- pominięcie przez organ prowadzący sprawę przedstawiciela ustawowego strony.

Powodem żądania wznowienia postępowania administracyjnego może być również skierowanie do strony przez organ, pisma czy powiadomienia na błędny adres siedziby firmy, co uniemożliwia działanie w sprawie, a tym samym pozbawia stronę możliwości obrony jej praw, a co za tym idzie - powoduje, że strona bez własnej winy nie brała udziału w postępowaniu (wyrok WSA w Gliwicach z 27.01.2009 r. IV SA/GI 514/08).

WAŻNE - Wznowienie postępowania z przyczyny, o której mowa wyżej następuje wyłącznie na wniosek strony, wtedy gdy wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji, nie znane organowi, który wydał decyzję, (art. 145 § 1 pkt. 5 KPA).

Uchylenie decyzji ostatecznej na podstawie art. 145 § 1 pkt.5 kpa, uzależnione jest od łącznego spełnienia czterech warunków, mianowicie:

1. ujawnione okoliczności faktyczne lub dowody są istotne dla sprawy
2. okoliczności faktyczne lub dowody są nowe
3. okoliczności faktyczne lub dowody istniały w dniu wydania decyzji ostatecznej
4. okoliczności faktyczne lub dowody nie były znane organowi, który wydał decyzję.

WAŻNE – Jeżeli którykolwiek z tych warunków nie został spełniony, uchylenie decyzji ostatecznej jest niemożliwe.

1. **decyzja wydana została bez uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu**, (art. 145 § 1 pkt.6 KPA). Podstawą do wznowienia postępowania będzie w tym przypadku niezajęcie stanowiska przez organ współdziałający w proceduralnej formie postanowienia. Wznowienie postępowania następuje niezależnie od tego, czy brak

współdziałania wpływ na treść decyzji czy też nie miał wpływu.

2. **zagadnienie wstępne zostało rozstrzygnięte przez właściwy organ lub sąd odmiennie od oceny przyjętej przy wydaniu decyzji**, (art. 145 § 1 pkt.7 KPA). W przypadku wystąpienia w toku postępowania administracyjnego zagadnienia wstępnego, organ prowadzący postępowanie powinien je zawiesić i zgodnie z obowiązującymi przepisami albo wystąpić do właściwego organu lub sądu o jego rozstrzygnięcie. Jeżeli pomiędzy rozstrzygnięciem zagadnienia wstępnego np.; przez sąd, a rozstrzygnięciem dokonany przez organ wydający decyzję zachodzi różnica w istotnych kwestiach, stanowi to podstawę do wznowienia postępowania.
3. **decyzja wydana została w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie, które następnie zostało uchylone lub zmienione**. (art. 145 § 1 pkt.8 KPA).

PYTANIE 2: W jakim terminie należy wnieść wniosek o wznowienie postępowania?

ODPOWIEDŹ 2: Żądanie wznowienia postępowania administracyjnego należy wnieść do organu administracji publicznej, który wydał w sprawie decyzję w pierwszej instancji. Żądanie musi być wniesione w terminie 1 miesiąca od dnia, w którym strona dowiedziała się o okoliczności stanowiącej podstawę żądania wznowienia postępowania. Jednakże gdy podstawą tą jest brak uczestnictwa strony w postępowaniu bez winy strony, termin ten liczony jest od dnia, w którym strona dowiedziała się o decyzji.

Żądanie wznowienia postępowania administracyjnego na podstawie uznania za niekonstytucyjny akt normatywny, na podstawie którego decyzja została wydana może być wniesione w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia

Trybunału Konstytucyjnego. Co do zasady orzeczenia TK wchodzą w życie w dniu ich ukazania się w Dzienniku Ustaw, jednak TK w swym orzeczeniu może określić inną datę, kiedy orzeczenie to wejdzie w życie.

WAŻNE – Strona musi udowodnić, kiedy dowiedziała się o okolicznościach dających podstawę do wystąpienia o wznowienie postępowania. Zgodnie z wyrokiem NSA z 21.03.2012 r. I OSK 463/11, Legalis), z regulacji zawartej w art. 148 Kpa wynika wyraźnie, że strona powinna wskazać kiedy (w jakiej dacie) dowiedziała się o okolicznościach stanowiących podstawę do wznowienia postępowania, ze ścisłością dostateczną do ustalenia, iż jej podanie o wznowienie postępowania wpłynęło przed upływem wskazanego przepisami prawa terminu.

Złożenie przez stronę podania o wznowienie postępowania po upływie terminu określonego w art. 148 § 2 Kpa, ma ten skutek, że postępowanie nie może być wznowione, chyba, że uchybiony termin zostanie przywrócony.

PYTANIE 3: Jaka jest procedura dotycząca wznowienia postępowania?

ODPOWIEDŹ 2: Wznowienie postępowania następuje na podstawie postanowienia. Wydanie postanowienia o wznowieniu postępowania stanowi załatwienie sprawy w rozumieniu art. 35 Kpa, jest bowiem załatwieniem sprawy o wznowienie postępowania, polegającym na wstępnym rozpatrzeniu wniosku strony, zawartego w podaniu o wznowienie postępowania (wyrok NSA z 5.1.1993 r., SAB/Wr 47/92). Ponadto postanowienie to jako wszczynające postępowanie, nie może zawierać innych treści poza wskazaniem przesłanek uzasadniających wznowienie postępowania (wyrok NSA z 12.2.1998 r., IISA 932/97, Legalis).

WAŻNE – postanowienie o wznowieniu postępowania nie jest zaskarżalne.

Wydanie postanowienia w trybie art. 149 § 1 Kpa wszczyna postępowanie wznowieniowe i od tego momentu należy zapewnić czynny udział podmiotów mających obowiązek lub interes prawny.

Wydaje się, że, że jeżeli wystąpi jedna z przesłanek wznowienia postępowania, to organ administracji powinien prowadzić postępowanie od nowa, tj. według przepisów o postępowaniu przed organem I instancji.

Należy pamiętać, że przepisy Kpa nie rozstrzygają według jakich reguł należy prowadzić postępowanie po jego wznowieniu. W opinii sądu administracyjnego, istotą wznowionego postępowania i uchylecia dotychczasowej decyzji jest powrót sprawy do odpowiedniego stadium zwykłego postępowania (wyrok NSA z 28.6.1984 r., I SA 86/84).

Odmowa wznowienia postępowania następuje również w drodze postanowienia, od którego przysługują wszystkie środki odwoławcze określone w kodeksie postępowania administracyjnego, w przeciwieństwie do poprzednio obowiązującego stanu prawnego, gdzie odmowa wznowienia postępowania następowała w drodze decyzji administracyjnej.

Zgodnie z wyrokiem NSA z 7.5.2013 r., I OSK 2185/11 Legalis, przewidziana obecnie dla odmowy wznowienia postępowania forma postanowienia, podkreśla formalny charakter tego rozstrzygnięcia, które z przyczyn podmiotowych należy ograniczyć jedynie do przypadków, gdy podmiot żądający wznowienia postępowania nie powołuje się na interes prawny.

Jeżeli jednak podstawą wznowienia postępowania jest zarzut wydania decyzji przez pracownika lub organ wyłączonych od sprawy, o wznowieniu bądź odmowie wznowienia rozstrzyga organ wyższego stopnia, który jednocześnie wyznaczy organ

właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania.

Jeżeli wydanie decyzji nastąpiło z naruszeniem przepisów, które stanowią podstawę do wznowienia postępowania, a strona wskutek wydania tej decyzji poniosła szkodę, przysługuje jej roszczenie o odszkodowanie.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI